

LDD-programma Vlaamse verkiezingen
zaterdag 21 maart 2009
Thermae Palace Hotel Oostende

Vlaanderen werkt

Vlaanderen heeft de neiging om zich te vergelijken met armlastig Wallonië en zich op basis van deze vergelijking in zelfgenoegzaamheid te wentelen. In verhouding tot Europese topregio's zinken we echter langzaam weg. Vlaanderen is nog steeds welvarend en geniet een hoge mate van sociale bescherming. Maar hoe lang nog? Het concept van onze moderne welvaartsstaat kraakt. De financiering ervan staat onder druk en de balans tussen rechten en plichten is vertroebeld. Of we nu het BBP per hoofd dan wel de Human Development Index van de Verenigde Naties gebruiken: ten opzichte van vergelijkbare industriële regio's ging onze relatieve positie er de voorbije decennia op achteruit. Willen we collectieve verarming een halt toeroepen en de komende generaties alle kansen tot ontplooiing geven dringt een drastische reorganisatie van ons sociaal-economisch bestel zich op. Zelfgenoegzaamheid dient daarbij plaats te maken voor zelfredzaamheid, zowel voor de overheid als voor de burger. Elk individu is verantwoordelijk voor zijn eigen handelen, en moet worden aangespoord om die verantwoordelijkheid op te nemen. De overheidsbetutteling die nu hoogtij viert, is een aanfluiting van dit besef.

Om de vicieuze cirkel van de relatieve welvaartsafname van Vlaanderen te doorbreken is het hoog tijd voor structurele maatregelen die het concurrentievermogen fundamenteel herstellen. Een drastische institutionele reorganisatie dringt zich op. Voorbije staatshervormingen maakten de gewesten principieel bevoegd voor economisch beleid, maar dit principe werd uitgehoud door talloze uitzonderingen. Het resultaat is een vage en artificiële bevoegdheidsverdeling. Zo bleef er naast een Vlaamse minister voor Economie ook een federale minister voor Economie bestaan en ligt de grens inzake zeggenschap over elektriciteit arbitrair op 70.000 volt. Er is dringend nood aan een transparante bevoegdheidsverdeling waarbij alle sociaaleconomische bevoegdheden naar het Vlaams niveau worden overgeheveld.

Privaat initiatief is de motor van welvaart en welzijn. Vrije marktwerking zorgt voor concurrentie, voor lagere prijzen en voor een hogere kwaliteit van producten en diensten. De overheid moet daarom het individu, zijn vrijheid en zijn handelen maximaal respecteren, en er van uitgaan dat de wereld beter af is als een gemeenschap zelfredzaam een maatschappij in mekaar kan boksen. De overheid moet wel de spelregels voor een vrije en rechtszekere markt vastleggen, controleren en zo nodig optreden om uitwassen of misdadige toepassingen te voorkomen. Daarbij dient ze altijd verantwoording af te leggen voor de bevolking die haar heeft verkozen.

We pleiten voor een transparante bevoegdheidsverdeling waarbij Vlaanderen, Wallonië en Brussel als lidstaten van een confederaal België aangespoord worden tot zelfredzaamheid. Het volledige sociaaleconomische beleid moet daartoe volledig in handen van de lidstaten komen. Niet alleen fiscaliteit en sociale zekerheid dus, maar ook talrijke andere bevoegdheden zoals bijvoorbeeld het prijsbeleid, de consumentenbescherming, het Delcrederebeleid, de wetgeving overheidsopdrachten, het beleid inzake het spaar- en kredietwezen, het energiebeleid, enz.

Het Vlaams buitenlands beleid en in het bijzonder onze buitenlandse handel wordt deskundig omkaderd. Gezien het enorme belang van onze export moet in nauw overleg met ondernemend Vlaanderen de ondersteuning op het terrein worden geoptimaliseerd. Het Vlaamse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking wordt gericht op specifieke landen, waarbij gebonden hulp, gerelateerd aan Vlaamse bedrijven, de voorkeur krijgt.

Om ondernemers aan te sporen tot flexibiliteit en zelfredzaamheid streven we naar maximale mededinging op een zo vrij mogelijke markt. Daarbij dulden we geen enkele vorm van monopolie, marktverstoringe verticale integratie of kartelvorming. We zorgen ook voor het wegwerken van corporatistische vestigingswetten, numerieke beperkingen op de toegang tot een beroep, of willekeurige beperkingen op openingsuren, prijzen of kortingen. In plaats van een beperkt aantal uitverkorenen met schaars belastinggeld te subsidiëren kiezen we voor horizontale maatregelen zoals belastingverlagingen voor iedereen. Zo is Vlaanderen gebaat bij de afschaffing van de 400 miljoen euro steunmaatregelen aan de bedrijven die het best lobbyen. De vennootschapsbelasting kan in een fiscaal autonoom Vlaanderen meteen met dat bedrag worden verlaagd, wat neerkomt op een onmiddellijke tariefvermindering met 2%.

Ondernemerschap en innovatie verdienen alle ruimte en zuurstof. We geven daarom aan flexibele ondernemingen optimale kansen om voortdurend op zoek te gaan naar nieuwe en betere producten, processen en diensten. De overheid kan een 'cultuur van innovatie' stimuleren met structurele maatregelen zoals bijvoorbeeld investeringen in menselijk kapitaal, promotie voor functionele en internationale mobiliteit van flexibele kenniswerkers, en meer aandacht voor openbare infrastructuur voor zelfredzame innovatie. Publieke steun voor innoverende ideeën is vandaag nog steeds overdreven gericht op O&O en technologische innovatie en onvoldoende op niet-technologische innovatie. Ook focust het overheidsbeleid zich nog steeds te veel op de aanbodzijde van innovatie en te weinig op de vraagzijde, niettegenstaande het toenemende belang van 'user driven' innovatie. Vandaag worden ondernemers al te vaak van het kastje naar de muur gestuurd. We beantwoorden deze verzuchting in eerste instantie met de daadwerkelijke realisatie van één loket waar ondernemers terecht kunnen voor alle administratieve verplichtingen.

We kijken met een open vizier naar het buitenland. De huidige financiële en economische crisis toont eens te meer aan hoe een kleine en open economie uitermate gevoelig is voor wereldwijde economische schokken. Vlaamse bedrijven worden geconfronteerd met mondiale concurrentie en zijn om te overleven en te groeien genoodzaakt permanent te investeren in een verdere verbetering van producten en diensten. Een goede zaak: "creatieve destructie" is een noodzakelijke voorwaarde voor economische vooruitgang. Een ondernemer die niet voortdurend verandert is een ondernemer die verzuipt. Winnaars in de globale economie van de 21ste eeuw verstaan de kunst van de transformatie. De wereld is een dorp geworden. In een klein land met groot buitenland zijn we "gedoemd" om flexibel en aantrekkelijk te zijn voor buitenlandse consumenten en investeerders. Om buitenlandse investeerders aan te trekken is er nood aan een effectieve prospectiepolitiek.

Een flexibel Vlaams werkgelegenheidsbeleid moet erop gericht zijn om meer mensen aan het werk te krijgen en ook te houden. Vergrijzing en ontgroening maken dit meer dan ooit tot noodzaak. De Vlaamse werkgelegenheidsgraad is relatief laag voor de zogenaamde kansengroepen. Vrouwen, jongeren, ouderen, laaggeschoolden en allochtonen hebben in ons land vaak minder tewerkstellingskansen dan in andere Europese landen.

Ondanks de grote uitgaven aan actief arbeidsmarktbeleid constateren we tegelijkertijd een hoog aantal zogenaamde knelpuntberoepen. De koppeling van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt is duidelijk scheefgetrokken. We nemen specifieke maatregelen om de werkzaamheidsgraad van deze kansengroepen te verhogen.

We verbeteren het Vlaamse activeringsbeleid van werkzoekenden door de controle op beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en de sanctionering van werkonwilligheid efficiënter en doelmatiger te organiseren. Gezien de communautaire scheeftrekking dient de integratie van de VDAB en RVA in één 'Vlaams Werkbureau' dingend te worden bewerkstelligd. De bedoeling moet zijn dat dit nieuw op te richten 'Vlaams Werkbureau' op termijn in de tijd beperkte en degressieve werkloosheidsvergoedingen uitbetaalt, misbruiken bestrijdt, evenwichtige opleidingspakketten uitwerkt en efficiënt is op het vlak van de arbeidsbemiddeling.

We pakken de werkloosheidsvallen aan. Werkloosheidsvallen in het algemeen duiden op drempels die de werkloze in de werkloosheid houden. Deze drempels kunnen van uiteenlopende aard zijn: het ontbreken van kwalificaties, gebrek aan geografische mobiliteit, het belast zijn met gezinstaken of zorgtaken enz. Financiële werkloosheidsvallen ontstaan wanneer het verschil tussen de inkomenssituatie bij activiteit en die bij werkloosheid te klein of zelfs negatief is. In dat geval wordt de uitstroom naar de arbeidsmarkt niet aangemoedigd maar integendeel ontmoedigd, met een inactiviteitsval tot gevolg. Financiële werkloosheidsvallen resulteren uit het samenspel tussen uitkeringen en belastingen. Recent onderzoek voor de Vlaamse arbeidsmarkt heeft berekend dat nog 15% van de Vlaamse langdurige werklozen in een financiële werkloosheidsval verkeert.

Terwijl duizenden vacatures openstaan, Oost-Europeanen massaal naar België verhuizen en Franse werklozen naar West-Vlaanderen trekken, blijft de Belgische werkzoekende in de eigen achtertuin kamperen. De magneet Brussel buiten beschouwing gelaten stopt arbeidsmobiliteit nog te vaak aan de taalgrens of provinciegrens. Om een gepast antwoord te bieden aan de heterogeniteit en variabiliteit van de factor arbeid stimuleren we geografische mobiliteit op de arbeidsmarkt, zowel interregionaal als internationaal. Een betere afstemming tussen arbeidsaanbod en arbeidsvraag resulteert in meer werkgelegenheid en hogere economische groei. Toenemende samenwerking tussen de VDAB, Actiris en Forem zorgde er in het verleden voor dat drempels inzake mobiliteit en een gebrekkige kennis van het Nederlands althans gedeeltelijk werden weggewerkt. Dergelijke inspanningen voeren we verder op.

Ondanks de impact van de recente financiële en economische crisis op de Vlaamse arbeidsmarkt blijft de arbeidsvraag van werkgevers in knelpuntsectoren gelijke tred houden met het arbeidsaanbod van werkzoekenden. In het licht van de aanstormende vergrijzing en de daaruitvolgende pensioentsunami dringt een uitweg uit deze structurele arbeidsmarktparadox zich steeds acuter op. In tijden van noodzaak tot verhoging van de werkgelegenheidsgraad schenken we daarom bijzondere aandacht aan het remediëren van deze knelpunten. Intensivering van vormings- en (her)tewerkstellingstrajecten, in het bijzonder na herstructurering, staan centraal als sleutels voor een betere afstemming tussen vraag en aanbod. Meer dan ooit is het nodig om opleiding en (her)intrede tot de arbeidsmarkt naadloos op elkaar af te stemmen om meer effectieve tewerkstelling te scheppen. De VDAB heeft hier een cruciale taak te vervullen en kan mits een meer vraaggestuurde aanpak het verschil maken.

Een competentiebeleid voor een flexibele en modern functionerende arbeidsmarkt moet vertrekken van competentie als multidimensioneel begrip. De arbeidsmarkt verandert steeds sneller en vaker, niet in het minst als gevolg van onafwendbare maar opportuiniteitsvolle fenomenen zoals globalisering en vergrijzing. Dergelijke omgevingsfactoren moeten ons alert houden en ons zelfredzaam en flexibel aan nieuwe omstandigheden aanpassen. Gelukkig raakt niemand ooit uitgeleerd. We hechten veel belang aan elders verworven competenties (EVC's) en elders verworven kwalificaties (EVK's) en valoriseren deze zowel in de private als in de publieke sector. Onze maatschappij is vandaag overdreven diplomagericht, een ingesteldheid die voor sommige beroepen duidelijk achterhaald is. We zorgen voor een daadwerkelijk meritocratische waardering en overeenkomstige verloning van prestaties en competenties. Er is geen plaats voor diplomafetisjisme. Om toekomstige welvaart veilig te stellen dient aanwezig talent volgens bewezen verdiensten ten volle te worden gevaloriseerd. De overheid kan en moet hier een voortrekkersrol spelen.

We verplichten werkzoekenden die nood hebben aan een betere kennis van het Nederlands een taalopleiding te volgen. Zij die geen Nederlands willen leren en zelfs een voor hen kostenloze cursus weigeren, moeten worden geschorst. Een genoten werkloosheidsuitkering is geen onvoorwaardelijk recht, maar dient gekoppeld te worden aan verplichte bijscholing en het daadwerkelijk en duidelijk aantoonbaar zoeken naar werk. Gezien het schrille contrast tussen de verschillende regio's en mits de nodige inspanningen kunnen problemen inzake mobiliteit en taalkennis zonder meer worden opgelost. Het is de Vlaamse overheid die hier het heft in handen moet nemen.

De werkloosheidsuitkeringen moeten beperkt gemaakt worden in de tijd. Deze uitkeringen kunnen anderzijds verhoogd worden tijdens de eerste maanden van de werkloosheid. Deze federale materie dient zo spoedig mogelijk te worden gesplitst, zodat Vlaanderen deze voor onze sociale zekerheid belangrijke maatregelen kan nemen.

Niet alle mensen zijn even bekwaam om hun eigen leven te beredderen, en iedereen kan tijdelijk of langer met tegenslagen of problemen te kampen hebben. Sommigen zullen hoe dan ook uit de boot blijven vallen. Een sociaal vangnet kan voor iedereen de kansen op voorspoed, geluk en welvaart bevorderen. Van een sociale hangmat mag echter geen sprake zijn. Om armoede effectief te bestrijden, moet er meer aandacht gaan naar manieren om te ontsnappen aan die armoede en te vervangen door maximale zelfredzaamheid. Wie armoede bestrijdt moet steeds voor ogen houden dat werk de beste sociale zekerheid is.

We maken een hogere tewerkstellingsgraad van laaggeschoolden logischerwijze tot prioriteit. Het arbeidsmarktstatuut heeft immers een sterke invloed op het armoederisico: bijna een derde van de werklozen valt onder de armoedegrens. Ook zieken en invaliden en andere inactieven kennen een verhoogd armoederisico. Uit een studie van de FOD Economie blijkt echter dat bij de werkenden ook een armoedegrens van 14% heerst. Een afknapper. Werken is in ons land blijkbaar nog steeds geen garantie voor een leven zonder armoede. Dit heeft veel te maken met het huidige Belgische belastingstelsel dat ook de lage en middeninkomens zeer zwaar marginaal belast. De strijd tegen het rijker worden van de middenklasse in ons land bleek totnogtoe succesvoller dan de strijd tegen armoede.

Snellere economische groei met algemene maar ongelijke inkomensstijging is verkiesbaar boven tragere economische groei met meer herverdeling. Snellere economische groei levert immers meer budget op, voor de private en voor de publieke sector. Meer publieke middelen dus die kunnen dienen voor de uitbouw van sociale bescherming. De afgunscultuur zet daarbij enkel een rem op vooruitgang. Wie minder verplicht bijdraagt is vrijwillig guller.

De energieprijzen moeten omlaag. Door een gebrek aan concurrentie en een teveel aan politieke inmenging zijn elektriciteits- en aardgasprijzen bij ons immers aanzienlijk hoger dan in onze buurlanden. Pas wanneer een aantal evenwaardige spelers instaan voor zowel de productie, het transport als de distributie zullen consumenten en bedrijven een eerlijke prijs betalen voor hun energie. We maken komaf met de gepolitiseerde monopolies in de energiesector, zodat geen enkele producent meer dan 30% van de markt beheerst. De overheid speelt al decennia onder één hoedje met de sector via intercommunales en toezichtorganen die politiek worden gestuurd. Depolitisering van de sector is de enige oplossing.

We streven naar maximale efficiëntie van de totale energieconsumptie. Hoe beter een huis geïsoleerd is, hoe minder verbruik er zal zijn en hoe kleiner de kans dat er een heffing zal dienen te worden betaald. Dit heeft uiteraard geen betrekking op gezinnen die op één of andere wijze zelf in hun energie voorzien, aangezien de opwekking van deze energie geen directe CO₂-uitstoot met zich meebrengt. Dit stimuleert bovendien het investeren in kleinschalige hernieuwbare energiebronnen. Ook de energie-efficiëntie van overheidsgebouwen moet optimaal zijn.

De Vlaamse regeling van het energieprestatiecertificaat is vandaag een jungle waarin de beste kat haar jongen niet terugvindt. Een verschillende regeling naargelang het type gebouw resulteert in een wirwar van certificaten, berekeningsmethoden, implementatiedata, categorieën voor energiedeskundigen en hun opleidings- en diplomaveristen,... Het gevolg van de drang naar maatwerk is overdreven regulitis. Bij de complexiteit van verregaande segmentering en versnippering zijn alleen de energiedeskundigen gebaat. We realiseren een drastische vereenvoudiging.

Een milieuvergunning aanvragen betekent nog al te vaak een lijdensweg. De zogenaamde 'Vlaem-rubrieken' in het aanvraagdossier van een onderneming vereisen meestal de expertise van milieustudiebureaus. De aanvrager is bovendien verplicht om allerhande administratieve stukken in bijlage aan zijn dossier toe te voegen die meestal eerder al aan (andere) overheden werden overgemaakt. De Vlaamse dossiertaks en vaak bijkomende 'kostendekkende' retributies zijn evenmin ondernemingsvriendelijk. We maken tevens werk van de concrete realisatie van het digitale milieuvergunningenloket. Een milieuvergunningsaanvraag dient volledig elektronisch via een internet-loket ingediend te kunnen worden.

We zorgen voor een snellere verwittiging in geval van een geplande stroomonderbreking, en dit zowel voor ondernemers als voor gezinnen. Distributienetbeheerders moeten noodgeneratoren ter beschikking stellen van ondernemingen die met een stroomonderbreking geconfronteerd worden.

Land- en tuinbouwers moeten zich zelfredzaam kunnen ontplooiën als vrije ondernemers, weliswaar rekening houdend met gerechtvaardigde eisen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen. De subsidiepolitiek moet daarom op termijn afgebouwd worden. Uitzonderingen op die regel zijn: eerste installatie, opleiding, onderzoek, energiebesparende maatregelen, dierenwelzijnsbevorderende of milieuvriendelijke maatregelen, natuur- of landschapsbeheer.

Onze jongere, uitstekend geschoolde land- en tuinbouwers moeten er in slagen om met minimale subsidies maar met maximale ondernemersvrijheid een deftig inkomen te vergaren uit de productie van (broodnodig) voedsel. Andere landbouwers, die bijvoorbeeld géén opvolging hebben, moeten door arbeidsintensieve diversificatie (thuisverkoop, hoefveterie, zorgboerderijen) aan een voldoende hoog inkomen geraken. Daar mag eventueel een maatschappelijke bijdrage tegenover staan. Momenteel doen al 4.000 landbouwbedrijven (van de 25.000) aan één of meerdere vormen van verbreding.

We moedigen het gebruik van de moderne technologie aan. Grond en arbeid zijn in Vlaanderen peperduur, dus de ondernemerslandbouwer kan alleen maar standhouden door de productie per hectare via technologie en kennis verder op te drijven. Om die reden moet de landbouwer de mogelijkheid krijgen om gebruik te maken van de modernste technologieën, waaronder zeker ook genetisch gewijzigde organismen. Gentechnologie is een onomkeerbare positieve evolutie om de (voedsel)productie te verhogen en het milieu minder te belasten.

Het platteland wordt geherwaardeerd met inspraak van de landbouwers en de andere gebruikers van het platteland. Dit impliceert dat we een inventaris zullen laten opmaken van alle wrijvingspunten en een beleidsplan zullen ontwikkelen om hieraan te verhelpen. De indeling in kwetsbare gebieden zullen we herbekijken aan de hand van objectief wetenschappelijke gegevens. We bewerkstelligen tevens een soepelere aanpak voor het afleveren van vergunningen om aan mestverwerking te doen.

Een gunstig investeringsklimaat is ook voor landbouwers een prioriteit. Een dergelijk klimaat scheppen impliceert in de eerste plaats het bewerkstelligen van 'rechtszekerheid'. De implementatie van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen sleept inmiddels reeds tien jaar aan en er is inmiddels nauwelijks 2/3 van de afgesproken 750.000 hectaren landbouwgebied afgebakend en herbevestigd. Bestaande landbouwbedrijven in nog niet herbevestigde gebieden hebben recht op zekerheid en moeten prioritair herbevestigd worden.

Quota maken bedrijfsovernames nog duurder en doen ondernemers betalen voor 'gebakken lucht'. Ook exclusieve leveringsplichten (aan bijvoorbeeld coöperatieve groenten- en fruitveilingen) passen niet bij het vrije en flexibele ondernemerschap. Voor voedselproducten die afgezet worden binnen een beperkte regio is het aan de producenten zelf om op vrijwillige basis afspraken te maken inzake aanbodbeheersing. Dit is geen taak voor de overheid. We schaffen dergelijke quota-reglementeringen af.

We beperken de inbreng van de overheid inzake promotie- en afzetondersteuning door de Vlaamse Dienst voor Agromarketing (VLAM) en responsabiliseren de sector om dit zelf ter harte te nemen. De overheid moet zich beperken tot een deel van de overheadkosten en het vergemakkelijken van contacten met Flanders Investment and Trade.

De specifieke noden van de groenten- en fruitsector (seizoensarbeid, nitraatresidu's, gewasbeschermingsmiddelen, energiecertificaten, vrije handel) verdienen onze blijvende aandacht.

We zorgen voor een sanering van de zeevisserijvloot door een structurele begeleiding van de verkoop van overtollige vissersboten, gecombineerd met een proportionele slooppremie. De vrijgekomen visquota's worden over de resterende schepen verdeeld. Energiebesparing en nieuwe vistechnieken dienen te worden gestimuleerd.